

Верховної Ради України. 2015. № 1. С. 5-8.

10. Наливайко Л. Р. Державний лад України: теоретико-правова модель: монографія. Харків : Право, 2009. 597 с.

11. Мурза В. В. Поняття та види функцій сучасної держави. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2011. № 4 (55). С. 42-50.

Ірина ГРЕБЕНЕНКО

викладач кафедри

адміністративно-правових дисциплін

та публічного управління

Дніпровського державного

університету внутрішніх справ

<https://orcid.org/0009-0006-2987-6729>

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ АДМІНІСТРАТИВНО-ДЕЛІКТНОГО ПРАВА

Сучасний розвиток адміністративно-деліктного права України, постійна зміна законодавства про адміністративні правопорушення та активне формування його в суб'єктах актуалізують проблему ефективності норм адміністративно-правового захисту.

Необхідність розробки наукової концепції ефективності норм адміністративно-деліктного права обумовлена проведеними перетвореннями в українській правовій системі, викликаними модернізацією публічно-правових відносин у сфері державного управління, реформуванням органів виконавчої влади.

Удосконалення законодавства про адміністративні правопорушення та адміністративно-деліктного процесу, уточнення поняття та юридичного значення норм адміністративно-деліктного права, перегляд усталених в науці деяких догм призводять дослідників до необхідності уточнення конкретних понять, що становлять сутність правового регулювання відносин у сфері адміністративної відповідальності «адміністративно-деліктне право», «норма адміністративно-деліктного права», «адміністративно-деліктні відносини», «адміністративно-деліктний процес», і вибору методів вивчення ефективності норм з метою подальшого системного регулювання правових відносин у сфері адміністративної відповідальності [1].

Модернізація законодавства про адміністративні правопорушення являє собою вдосконалення і подальший розвиток наукової доктрини сучасного адміністративно-деліктного права в частині дослідження матеріально-правового та процесуально-правового складу - інституту адміністративної відповідальності, понятійного апарату законодавства про адміністративні правопорушення, адміністративну деліктологію та адміністративно-деліктний процес.

Дана проблематика має пріоритетне значення для розвитку теорії і практики застосування адміністративної відповідальності.

Перспектива удосконалення бачиться, в першу чергу, в зміні конституційної моделі розмежування компетенції, а в подальшому і самого адміністративно-деліктного законодавства. Підвищення ефективності механізму адміністративної відповідальності передбачає концептуальні зміни інституту адміністративних покарань. Наприклад, крім принципу відповідності покарання вчиненому порушенню вимагає свого затвердження і реалізації в законодавчій і правозастосовчій практиці принцип співвідносності (адекватності) один одному різних альтернативних видів санкцій та їх розмірів (термінів) стосовно до конкретних складів адміністративних правопорушень. Гострою і актуальною для правозастосовників залишається проблема конкуренції адміністративно-деліктних норм, як внутрішньогалузевої, так і міжгалузевої, і способів її подолання, особливо у зв'язку зі збільшенням в нині діючому кодексу України про адміністративні правопорушення (КУпАП), кількості суміжних складів правопорушень [4]. Ця проблема має і прихований корупційний сегмент.

Важливим напрямком вдосконалення адміністративно-деліктного законодавства з точки зору реалізації його завдань є розвиток в рамках державного і особливо регіонального

адміністративно-деліктного законодавства такого головного (і значною мірою визначає специфіку адміністративної відповідальності) профілактичного виду адміністративного покарання, як попередження [2]. Перспективним видається вирішення проблеми "винятків із загальних правил" стосовно до обчислення строків давності притягнення до адміністративної відповідальності за конкретними категоріями справ про адміністративні правопорушення. Загальної частини чинної редакції Кодексу. Видається, що з точки зору гуманістичного підходу назріла необхідність закріплення в КУпАП норми про право всіх суб'єктів адміністративної юрисдикції, які розглядають справи про адміністративні правопорушення по суті (зараз прерогатива тільки у суддів), призначати покарання нижче нижчої межі. Видається, що розробка позначених та інших актуальних проблем законодавства про адміністративні правопорушення особливо важлива на нинішньому етапі роботи з подальшої оптимальної кодифікації адміністративно-деліктних норм.

Проблеми, які сьогодні асоціюються з адміністративно-деліктним правом, можна поділити на декілька груп.

До першої групи відносяться питання щодо визначення місця адміністративно-деліктного права в системі права України.

До другої групи проблем адміністративно-деліктного права можна віднести – відсутність у законодавця чітких критеріїв систематизації норм права взагалі та норм адміністративно-деліктного права, зокрема.

До третьої групи проблем адміністративно-деліктного права можна віднести – необґрунтоване використання юридичної термінології при формулюванні статей КУпАП [4].

За останні роки в Україні реалізовані найбільші нормативно-правові заходи з модернізації адміністративно-деліктного законодавства, проте говорити про його оптимальності зарано. Зайвий раз змушує задуматися про відставання законотворчого процесу від реальних потреб суспільства нестримне зростання кількості реєстрованих адміністративних правопорушень.

Поліпшення законодавства про адміністративні правопорушення та адміністративно-деліктного процесу, конкретизування поняття і юридичного значення норми про адміністративну відповідальність, переосмислення деяких наукових догм, призводять вчених до необхідності уточнення понять, що становлять суть правового регулювання відносин у сфері адміністративної відповідальності: адміністративно-деліктні відносини, адміністративно-деліктне право, норма адміністративно-деліктного права, і вибору методів дослідження ефективності норм для подальшого регулювання правових відносин у сфері адміністративної відповідальності [1].

Перша спроба реформування КУпАП була зроблена в 2014 р. У той час вона залишилася непоміченою і не була підтримана ні вченими, ні політиками, ні законодавцями. Набагато пізніше (навесні 2019 року) юридичній спільноті була запропонована ідея модернізації. Стрімке обговорення розробленої концепції реформування законодавства про адміністративні правопорушення завершилося оприлюдненням концепції нового Кодексу про адміністративні правопорушення. Однак включені в концепцію положення не містять переконливих обґрунтувань і аргументів, що дозволяють говорити про глобальну необхідність реформування в даній сфері законодавства в даний період часу [2].

Сформульовані в концепції пропозиції про реформування виглядають не підготовленими: фрагментарними і несистемними, що дозволяють припустити, що після їх безпосереднього оприлюднення, проблем у сфері адміністративної деліктології додасться. У нинішній час цю ідею можна назвати передчасною реформою адміністративно-деліктного права. Хитка стабільність в цій вельми важливій сфері правозастосування здатна залучити в практику великі нікому не потрібні проблеми, протиріччя і неясності. До розробки нового КУпАП слід підходити з фундаментальними аргументами на користь необхідності подібних реформ, висувуючи при цьому вагомі причини сучасного реформування законодавства в цій сфері.

Багато наукових діячів відзначають, що КУпАП в нинішньому його стані багато в чому застарів і вимагає кардинального коригування на новій концептуальній і доктринальній основі. Як підкреслює Задорожна Я. В., для більш результативного регулювання суспільних відносин норми адміністративно-деліктного права повинні моделюватися з урахуванням функціональної специфіки державної правової політики протидії адміністративній деліктності. Україна потребує науково-обґрунтованої методики визначення оптимальних моделей здійснення пеналізації та деліктації у сфері адміністративної відповідальності [3].

На превеликий жаль, при прийнятті Кодексу про адміністративні правопорушення

законодавець не захотів прислухатися до думки тих людей, які підтримували ідею розмежування норм єдиного кодифікованого закону і створення двох юридично самостійних кодексів – Кодексу про адміністративні правопорушення та адміністративно-деліктного процесуального кодексу.

Перший повинен був містити принципи і завдання адміністративно-деліктного законодавства, види адміністративних покарань і загальні правила їх призначення, поняття адміністративної відповідальності та адміністративного правопорушення, а також значний перелік протиправних діянь, які є на державному рівні адміністративними правопорушеннями. Другий кодекс - докладно описувати процедуру провадження у справах про адміністративні правопорушення.

У зв'язку з перерахованим вище комплексом проблем, стає все більш актуальною і очевидною необхідність серйозного аналізу і продуктивної ревізії діючої концепції і змісту законодавства про адміністративні правопорушення, враховуючи нові тенденції і закономірності розвитку нормотворчої і правозастосовчої практики в адміністративно-деліктній сфері.

Виявлено проблеми організації провадження у справах про адміністративні правопорушення, здійснюваного мировими суддями, комісіями у справах неповнолітніх та захисту їх прав, органами виконавчої влади, та подано шляхи їх вирішення.

Таким чином, незважаючи на встановлені прогресивні юридичні положення, які відображають нові конституційно-правові реалії, КУпАП містить певні концептуальні вади.

1. Адміністративне деліктне законодавство: Зарубіжний досвід та пропозиції реформування в Україні / авт.-упоряд. О. Банчук. К.: Книги для бізнесу, 2007. 912 с.
2. Гуржій Т.О. Перспективи розвитку адміністративно-деліктного законодавства України. Адміністративне право і процес. № 3(9). 2014. С. 156-167.
3. Задорожна Я. В. Спосіб вчинення протиправного діяння як ознака об'єктивної сторони адміністративного проступку: автореф. дис. канд. юрид. наук: 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право; Запорізький національний університет. Запоріжжя, 2016. 18 с.
4. Миколенко О. М. Адміністративно-деліктне право України: проблеми сьогодення та перспективи розвитку. URL: <http://pd.onu.edu.ua/article/view/233825/232479>.

Тетяна ЖЕГЛІНСЬКА

викладач кафедри
кримінально-правових дисциплін
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
(м. Дніпро, Україна)

<https://orcid.org/0000-0001-7707-2561>

СТАН НАЦІОНАЛЬНОЇ СИСТЕМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ТА НЕВІДКЛАДНІ ЗАХОДИ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГРОМАДЯН УКРАЇНИ МЕДИЧНОЮ ДОПОМОГОЮ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ

Охорона здоров'я є одним із фундаментальних компонентів державної політики будь-якої країни, оскільки її ефективність безпосередньо корелює з рівнем життя населення, соціально-економічною стабільністю та національною безпекою. В Україні ця сфера перебуває під значним впливом глобальних та внутрішніх викликів, серед яких збройна агресія, макроекономічна нестабільність, наслідки пандемії COVID-19, демографічні зміни та системні проблеми функціонування медичних установ. Сукупність цих факторів актуалізує необхідність комплексного аналізу сучасного стану національної системи охорони здоров'я, виявлення її слабких місць та розробки ефективних стратегій, спрямованих на забезпечення громадян доступною та якісною медичною допомогою.

Реформування системи охорони здоров'я України в останні роки відзначалося суттєвими змінами, зокрема впровадженням Програми медичних гарантій, електронного